

Ian Rankin

Rebus se vrací a dává v sázku vlastní život...

V cizím hrobě

V cizím hrobě

Ian
Rankin

V cizím hrobě

Přeložila Jitka Fialová

Vydal nakladatelství BB/ats s.r.o. v roce 2014

Bořivojova 75, Praha 3

Copyright © 2012 John Rebus Ltd.

All rights reserved.

Z anglického originálu *Standing in Another Man's Grave*

(First published by Orion Books, Great Britain, 2012)

přeložila © 2013 Jitka Fialová

Redakce textu: Zuzana Pokorná

Jazyková korektura: Mirka Jarotková

Grafická úprava obálky © 2013 Bohumil Fencel

Pvní elektronické vydání v českém jazyce

ISBN 97807461609

Odpočívaj v pokoji, Jackie Levene

BEN MORE ASSYNT
3273

Inchnadamph
River Trillick
Inchnadamph Forest
Gleann Dubh

2338
2670
Benmore Forest
Loch Carn nan Gobhairnan
Meall an Aonaich 2344

A837
Allnacealgach
Loch Alish
Benmore Lodge
An Stùc 1196

Cnoc na Glas Chaille 1006
Eileag
River Oykel
Loch Craggie
Loch na Faic

Meall an Fhuarain 1895
Cnoc a' Ghrochnachair
Lubcorry
Oykel Bridge
River Oykel

Rappach Water
River Glen
River Finig
Meall nam Bhradhann 2221
Seana Bhragh 3040

Lochan Badan Glasliath
Corrimulzie River
Strath Mulzie
Sidhean Raireag 1769
Glasna Burn

Loch a' Choire Mhoir
Freewater Forest
Loch Sruban Móra
Lochan Sgeireach

Lochan Sgeireach
Diebidale Forest
Deanich Lodge
Beinn Tharsuinn 2330

Loch Prille
Tollmuick Forest
Beinn a' Chaisteil
Crom Loch

Maovally 1673
Duchally
Strath an Loin
Allt Car

Beinn Sgreamhaich 1428
Loch Meall a' Bhurich
Loch Sgeireach
Loch Sgeireach

Loch an Rasail
Loch na Callich
Loch na Fuaralach
Loch na Claise Mòire

1084
Fionn Bheinn Mhòr
Invercassley
Rosehall
Achness Waterfall

Doone
Dape
Strath Oykel
River Oykel
Mear Langwell

Creag Loisgte 1353
Abhainn an t-Strath Chruinneach
Carn a' Choin Deirg 2301
Loch an Tuill Rìabhaich

Loch Meall Dheirgich
Meall Dheirgich 1659
Loch Meall Dheirgich
The Craigs

Lochan Sgeireach
Diebidale Forest
Glencalvie Lodge
Glen Diebidale

Loch an Tuill Rìabhaich
Lochan Sgeireach
Lochan Sgeireach
Lochan Sgeireach

Lochan Sgeireach
Lochan Sgeireach
Lochan Sgeireach
Lochan Sgeireach

Loch an Ulbhaidh
Flag Bridge
Strath Tìry
River Tìry

Shinness
Achnaim
Achnaish
Tìrìyside
Colaboll

Sallachy
Loch na Callich
Loch na Fuaralach
Loch na Claise Mòire

Loch na Fuaralach
Loch na Claise Mòire
Loch na Claise Mòire
Loch na Claise Mòire

Invercassley
Rosehall
Achness Waterfall
Doone
Dape

Loch a' Choire
Loch nam Buidheag
Meall Dheirgich
Loch Meall Dheirgich

Lochan Sgeireach
Lochan Sgeireach
Lochan Sgeireach
Lochan Sgeireach

Lochan Sgeireach
Lochan Sgeireach
Lochan Sgeireach
Lochan Sgeireach

Lochan Sgeireach
Lochan Sgeireach
Lochan Sgeireach
Lochan Sgeireach

Lochan Sgeireach
Lochan Sgeireach
Lochan Sgeireach
Lochan Sgeireach

Loch an Ulbhaidh
Strath Tìry
River Tìry
Loch an Ulbhaidh

Shinness
Achnaim
Achnaish
Tìrìyside
Colaboll

Sallachy
Loch na Callich
Loch na Fuaralach
Loch na Claise Mòire

Loch na Fuaralach
Loch na Claise Mòire
Loch na Claise Mòire
Loch na Claise Mòire

Invercassley
Rosehall
Achness Waterfall
Doone
Dape

Loch a' Choire
Loch nam Buidheag
Meall Dheirgich
Loch Meall Dheirgich

Lochan Sgeireach
Lochan Sgeireach
Lochan Sgeireach
Lochan Sgeireach

Lochan Sgeireach
Lochan Sgeireach
Lochan Sgeireach
Lochan Sgeireach

Lochan Sgeireach
Lochan Sgeireach
Lochan Sgeireach
Lochan Sgeireach

Lochan Sgeireach
Lochan Sgeireach
Lochan Sgeireach
Lochan Sgeireach

Loch an Ulbhaidh
Strath Tìry
River Tìry
Loch an Ulbhaidh

Shinness
Achnaim
Achnaish
Tìrìyside
Colaboll

Sallachy
Loch na Callich
Loch na Fuaralach
Loch na Claise Mòire

Loch na Fuaralach
Loch na Claise Mòire
Loch na Claise Mòire
Loch na Claise Mòire

Invercassley
Rosehall
Achness Waterfall
Doone
Dape

Loch a' Choire
Loch nam Buidheag
Meall Dheirgich
Loch Meall Dheirgich

Lochan Sgeireach
Lochan Sgeireach
Lochan Sgeireach
Lochan Sgeireach

Lochan Sgeireach
Lochan Sgeireach
Lochan Sgeireach
Lochan Sgeireach

Lochan Sgeireach
Lochan Sgeireach
Lochan Sgeireach
Lochan Sgeireach

Lochan Sgeireach
Lochan Sgeireach
Lochan Sgeireach
Lochan Sgeireach

Loch an Ulbhaidh
Strath Tìry
River Tìry
Loch an Ulbhaidh

Shinness
Achnaim
Achnaish
Tìrìyside
Colaboll

Sallachy
Loch na Callich
Loch na Fuaralach
Loch na Claise Mòire

Loch na Fuaralach
Loch na Claise Mòire
Loch na Claise Mòire
Loch na Claise Mòire

Invercassley
Rosehall
Achness Waterfall
Doone
Dape

Loch a' Choire
Loch nam Buidheag
Meall Dheirgich
Loch Meall Dheirgich

Lochan Sgeireach
Lochan Sgeireach
Lochan Sgeireach
Lochan Sgeireach

Lochan Sgeireach
Lochan Sgeireach
Lochan Sgeireach
Lochan Sgeireach

Lochan Sgeireach
Lochan Sgeireach
Lochan Sgeireach
Lochan Sgeireach

Lochan Sgeireach
Lochan Sgeireach
Lochan Sgeireach
Lochan Sgeireach

Loch an Ulbhaidh
Strath Tìry
River Tìry
Loch an Ulbhaidh

Shinness
Achnaim
Achnaish
Tìrìyside
Colaboll

Sallachy
Loch na Callich
Loch na Fuaralach
Loch na Claise Mòire

Loch na Fuaralach
Loch na Claise Mòire
Loch na Claise Mòire
Loch na Claise Mòire

Invercassley
Rosehall
Achness Waterfall
Doone
Dape

Loch a' Choire
Loch nam Buidheag
Meall Dheirgich
Loch Meall Dheirgich

Lochan Sgeireach
Lochan Sgeireach
Lochan Sgeireach
Lochan Sgeireach

Lochan Sgeireach
Lochan Sgeireach
Lochan Sgeireach
Lochan Sgeireach

Lochan Sgeireach
Lochan Sgeireach
Lochan Sgeireach
Lochan Sgeireach

Lochan Sgeireach
Lochan Sgeireach
Lochan Sgeireach
Lochan Sgeireach

Loch an Ulbhaidh
Strath Tìry
River Tìry
Loch an Ulbhaidh

Shinness
Achnaim
Achnaish
Tìrìyside
Colaboll

Sallachy
Loch na Callich
Loch na Fuaralach
Loch na Claise Mòire

Loch na Fuaralach
Loch na Claise Mòire
Loch na Claise Mòire
Loch na Claise Mòire

Invercassley
Rosehall
Achness Waterfall
Doone
Dape

Loch a' Choire
Loch nam Buidheag
Meall Dheirgich
Loch Meall Dheirgich

Lochan Sgeireach
Lochan Sgeireach
Lochan Sgeireach
Lochan Sgeireach

Lochan Sgeireach
Lochan Sgeireach
Lochan Sgeireach
Lochan Sgeireach

Lochan Sgeireach
Lochan Sgeireach
Lochan Sgeireach
Lochan Sgeireach

Lochan Sgeireach
Lochan Sgeireach
Lochan Sgeireach
Lochan Sgeireach

Loch an Ulbhaidh
Strath Tìry
River Tìry
Loch an Ulbhaidh

Shinness
Achnaim
Achnaish
Tìrìyside
Colaboll

Sallachy
Loch na Callich
Loch na Fuaralach
Loch na Claise Mòire

Loch na Fuaralach
Loch na Claise Mòire
Loch na Claise Mòire
Loch na Claise Mòire

Invercassley
Rosehall
Achness Waterfall
Doone
Dape

Loch a' Choire
Loch nam Buidheag
Meall Dheirgich
Loch Meall Dheirgich

Lochan Sgeireach
Lochan Sgeireach
Lochan Sgeireach
Lochan Sgeireach

Lochan Sgeireach
Lochan Sgeireach
Lochan Sgeireach
Lochan Sgeireach

Lochan Sgeireach
Lochan Sgeireach
Lochan Sgeireach
Lochan Sgeireach

Lochan Sgeireach
Lochan Sgeireach
Lochan Sgeireach
Lochan Sgeireach

Prolog

OD OTEVŘENÉHO HROBU se raději držel dál.

Dělily ho od něj semknuté řady ostatních smutečních hostů. Když přišla chvíle přinést sem rakev, chopilo se jí šest mužů, kteří stáli poblíž; jako první k ní přistoupil syn zesnulého. Zatím neprší, ale déšť se zjevně hodlá na pohřeb také dostavit. Zdejší poměrně nový hřbitov leží na jihovýchodním okraji Edinburghu. Obřad v kostele Rebus vynechal a nepůjde ani na sendviče a skleničku něčeho ostřejšího. Nyní si zezadu pozorně prohlížel hlavy truchlících: pošukávali shrbenými rameny, kýchali a odkašlávali si. Sem tam někoho poznává, ale mnoho známých tady asi nemá. Vtom se mezi dvěma truchlícími otevřela mezera, takže hrob zahlédl. Okraje zakrývá zelená látka, jako by měla zamaskovat tvrdou realitu. Někdo právě hovořil, ale značná část slov až k Rebusovi nedolétla. O rakovině nepadla ani zmínka. Jimmy Wallace byl „krutě vytržen“ z kruhu rodiny: zůstala po něm vdova, tři děti a pět vnoučat. Ta určitě stojí v první řadě a většinou jsou už dost velká na to, aby věděla, co tu probíhá. Když jejich babička pronikavě vykřikla, nejbližší ji začali utěšovat.

Proboha, dal by si cigaretu.

Jak dobře se s Wallacem znal? Už ho neviděl čtyři roky, možná pět let, ovšem před deseti nebo i více lety dělali na stejné policejní stanici. Jimmy sice sloužil v uniformě, kdežto Rebus na kriminálce, ale u takových, jako byl on, na tom nesejde. Někdy se podělíte o nějaký ten vtípek nebo klep a občas se vynoří střípek užitečné informace. Wallace odešel do důchodu před šesti lety, zhruba v době, kdy přišla tahle diagnóza, spolu s chemoterapií a ztrátou vlasů.

Se svým typickým smyslem pro humor se už narodil...

Je pěkné ho mít – ovšem lepší je být nešťastný, ale naživu. Rebus v kapse cítil krabičku cigaret a věděl, že by stačilo couvnout pár metrů; snad by si tam vzadu mohl stoupnout za strom a zapálit si. Ta představa mu připomněla, jak se ještě jako školáci schovávali za přístřešek na jízdni kola, aby je ředitel neviděl. Stávalo se, že se tam objevil někdo z učitelů a chtěl po nich oheň nebo cigaretu – někdy jim dokonce zabavil celou krabičku.

Velmi známá postava zdejší komunity...

Dobře ho znali i zločinci, které kdysi pomohl dostat za mříže. Někdo z nich mu možná také přišel vzdát poslední poctu... Rakev právě spouštěli do hrobu a vdova – nebo snad některá z dcer – znovu vykřikla. Za pár minut bylo po všem. Rebus věděl, že někde poblíž na nenápadném místě čeká malé rypadlo. Vyhloubili jím hrob a teď ho znovu zasypou. Hromadu hlíny zatím zakrývá husté zelené sukno. Všechno je velice decentní. Většina smutečních hostů se u hrobu dlouho nezdržela. Jeden z nich, s obličejem samá vráska a se svěšenými koutky úst, schoval ruce do kapes černého vlněného kabátu, popošel k Rebusovi a krátce kývl hlavou.

„Johne,“ oslovil ho.

„Tommy,“ odpověděl Rebus a také kývl na pozdrav.

„Za pár dní budeme na řadě my...“

„Ale teď ještě ne.“

Oba vykročili k vratům hřbitova.

„Nechcete svézt?“

Rebus zavrtěl hlavou. „Jsem tu autem.“

„Provoz je strašný – jako obvykle.“

Rebus mu nabídl cigaretu, ale Tommy Beamish odmítl s tím, že nekouří už dva roky. „Doktor mi vysvětlil, že jinak bych pořádně nevyrostl.“

Rebus si zapálil a vdechl kouř. „Jak dlouho jste ze hry?“

„Dvanáct let, a snad to ještě chvíli vydrží. Jsem z těch, co zatím měli štěstí. Až moc jich dopadne jako Jimmy – dostanou zlaté hodinky, a pak místo aby si užívali důchod, skončí na prkně.“

„Radostná perspektiva.“

„Tak proto pořád chodíte do práce? Slyšel jsem, že děláte na odložených případech.“

Rebus pomalu přikývl. Už byli skoro u vrat. Míjelo je první auto, nejbližší pozůstali na zadním sedadle, oči přilepené na cestu před sebou. Lámal si hlavu, co Beamishovi ještě říct. Měli každý jinou šarži, byli z různých stanic. Pokusil se vydolovat z paměti jména kolegů, které by mohli oba znát.

„Hm...“ Beamish se nejspíš potýkal se stejným problémem. Napráhl k Rebusovi ruku a ten ji stiskl. „Tak zas příště, co?“

„Ovšem jen pokud ten dřevěný převlečník nedostane jeden z nás.“

Beamish si odfrkl. Na odchodu si ještě zvedl límec, aby ho chránil před dešťovými kapkami. Rebus patou zamáčkl cigaretu, chvíli počkal a zamířil k autu.

Provoz v Edinburghu skutečně byl hotová noční můra. Provizorní semaforey, uzávěrky silnic, objíždky. Všude dlouhé kolony. A téměř všechno

jenom kvůli výstavbě jediné tramvajové trati z letiště do centra města. Když Rebus už poněkoli káté musel trčet na místě, aspoň zkontroloval mobil, jestli mu nepřišly esemesky, a nijak ho nepřekvapilo, že žádnou nenašel. Nic naléhavého si neřádá jeho pozornost: na oběti případů, na nichž pracuje, svět dávno zapomněl. Útvar pro vyšetřování odložených případů se nyní zabývá jedenácti vraždami. Nejstarší se stala už v roce 1966, nejnovější je z roku 2002. Kde bylo možné navštívit hroby obětí, Rebus to udělal. Na několik z nich příbuzní a přátelé stále nosí květiny; pokud k nim připojili kartičku se jmény, všechna zapsal a pak vložil do spisu – ovšem kdo ví, jestli to k něčemu bude. Když teď v autě pustil přehrávač cédéček, z reproduktorů se rozezněl hluboký drsný hlas. Jackie Leven zpíval, jak stojí v cizím hrobě. Rebus přivřel oči. Na okamžik jako by se opět ocitl na hřbitově, kde se spokojil s tím, že zezadu zíral na hlavy a ramena. Teď se nahnul nad sedadlo spolujezdce a z obalu vytáhl sešitek s texty písní. Takle se jmenuje „V cizím dešti“. Tak o tom tedy Jackie Leven zpívá: jak stojí v dešti, který má zmáčet někoho jiného.

„Nejvyšší čas dojít si na ušní,“ zamumlal Rebus. Jackie Leven už je taky po smrti. Byl zhruba o rok mladší než Rebus. Oba pocházeli z Fife, z kraje na sever od Edinburghu. Rebus chvíli vzpomínal, jestli jeho škola s tou Levenovou někdy nehrála fotbal – při jiné příležitosti se totiž děti z různých škol prakticky nesetkávaly. Ale na tom by stejně sotva záleželo: Rebuse do A týmu nikdy nevzali, takže musel jenom fandit spolužákům, kteří předváděli klíčky nebo skluzy a dávali góly; urážky z obou stran při tom jen přšely.

„Kvůli nim jsem tam stál v dešti cizích urážek,“ řekl nahlas. Z auta za ním zaječel klakson. Řidič někam pospíchá. Má nějaké jednání, někoho důležitého nechává čekat. Celý svět se zhroutí a shoří, jestli se kolona zase nedá do pohybu. Rebus se pokoušel odhadnout, kolik hodin svého života promarnil čekáním. Nebo tím, že někoho sledoval. Anebo vyplňoval formuláře, požadavky a pracovní výkazy. Pak mu mobil pípnutím ohlásil zprávu; viděl, že ji poslal šéf.

Říkal jste ve tři!

Rebus mrkl na hodinky. Pět minut po celé. Do kanceláře dorazí zhruba za dvacet minut. Za starých časů by asi měl sirénu a na střeše majáček. Možná by i vjel do protisměru a doufal, že mu osud bude nakloněn – že neskončí v nemocnici. Ale v dnešní době nemá ani pořádný průkaz, protože už není policista. Nanejvýš je bývalý policista, důchodce, který pro Policii Lothian a Borders pracuje jako civilní zaměstnanec. V jejich útvaru zůstal v aktivní

službě jedině šéf. A ani trochu ho nepotěšilo, když mu pověsili na krk senilní důchodce. Žádnou radost mu nedělá ani porada ve tři odpoledne, natož Rebusovo zpoždění.

Kam ten spěch? odepsal mu Rebus, jen aby ho dopálil. Pak hudbu zesílil – stejnou píseň jako dřív. Ale stále mu připadalo, že Jackie Leven stojí v cizím hrobě.

Jako by nebylo dost zlé stát na dešti...

VYPROSTIL SE Z KABÁTU a nechal z něj na podlahu kapat vodu přes celou kancelář až k věšáku na zadní stěně.

„Díky, že jste se obtěžoval,“ řekl Cowan.

„Omlouvám se, Danny.“

„Danieli,“ opravil ho Cowan.

„Promiňte, Dane.“

Cowan seděl za jedním z pracovních stolů. Nohama pořádně nedosáhl na podlahu, z naleštěných černých kožených bot mu vykukovaly červené ponožky s kašmírovým vzorem. Lešticí krém a kartáče má ve spodní zásuvce stolu. Rebus to ví, protože když Cowan jednou někam odešel, stihl po dvou horních zásuvkách prozkoumat i tu třetí.

„Co hledáte?“ zeptala se tehdy Elaine Robisonová.

„Informace,“ odpověděl Rebus.

Robisonová teď stála před ním a podávala mu hrnek s kávou. „Jak bylo?“ zeptala se.

„Jako na pohřbu,“ odpověděl Rebus a zvedl hrnek k ústům.

„Co kdybychom začali,“ vyštěkl Cowan. Šedý oblek mu nepadl. Ramena příliš vycpaná, klopy nevhodně široké. Zpupně si projel rukou vlasy.

Rebus a Robisonová zaujali místa vedle Petera Blisse, který ztěžka dýchal, dokonce i v klidu. Ale naprosto stejně sípal už před dvaceti lety, a možná i před čtyřiceti. Je jen o málo starší než Rebus; v útvaru dělá déle než všichni ostatní. Teď sedí s rukama sepjatýma kolem obrovského břicha, jako by vyzýval vesmír, ať na něj vybalí něco, co tu ještě nebylo. Takových, jako je detektiv seržant Daniel Cowan, už viděl spoustu a přesně to Rebusovi sdělil hned toho dne, kdy k útvaru přišel. „Myslí si, že jsme pod jeho úroveň. Má o sobě vysoké mínění a šéfové to vědí, proto ho šoupli sem, aby mu trochu srazili hřebínek.“

Než Bliss odešel do důchodu, byl detektiv inspektor – jako Rebus. Elaine Robisonová to dotáhla na konstábla; jak sama říká, vyšší šarže jí unikla, protože vždy dávala přednost rodině před kariérou.

„A naprosto správně,“ schválil jí to Rebus a dodal (když se už znali několik týdnů), že jeho vlastní manželství souboj s prací prohrálo hodně brzo.

Robisonová je čerstvá padesátnice. Její syn a dcera odešli z domova, vystudovali a přestěhovali se za prací do Anglie. Na stole má jejich zarámované portréty vedle dalších fotografií, které ukazují ji samu, jak pózuje nahoře na mostě v přístavu v Sydney nebo pilotuje ultralehké letadlo. Nedávno si obarvila vlasy; ne že by v tom Rebus viděl něco špatného. I se šedinami by stejně vypadala o deset let mladší, než kolik jí ve skutečnosti je, někdo by jí mohl hádat dokonce pětatřicet – stejně jako Cowanovi.

Právě on nejspíš rozestavil židle u stolu. Sedí před ním všichni v přímce, jeden vedle druhého, a musejí k němu vzhlížet.

„Danny, že vy jste si ty ponožky vzal kvůli sázce?“ zeptal se Rebus zpoza hrnku.

Cowan tu poznámku odrazil s pousmáním. „Johne, je fakt pravda, co jsem tuhle slyšel? Že jste si podal žádost, aby vás vzali zpátky?“ Čekal, až Rebus přikývne. Jelikož byl věk odchodu do důchodu zvýšen, Rebusův ročník může požádat o opětovné přijetí. „Má to ale háček,“ pokračoval Cowan a mírně se naklonil kupředu, „váš posudek budou chtít *ode mě*. A vzhledem k tomu, jak si tady vedete, to nebude dopis od vašeho fanouška.“

„I tak můžete dostat můj autogram,“ ujistil ho Rebus.

Těžko soudit, jestli Peter Bliss jenom jinak sípá, nebo zda potlačuje smích. Robisonová sklopila oči a usmála se. Cowan pomalu zakroutil hlavou.

„Mohu vám všem připomenout,“ řekl klidně, „že je ohrožena samotná existence tohoto útvaru? A jestli ho zruší, jen jednoho z nás vezmou s otevřenou náručí zpátky.“ Ukázal prstem sám na sebe. „Bylo by pěkné předložit nějaký výsledek. Prokázat, že jsme v kterémkoli pátrání pokročili.“

Všichni věděli, na co naráží. Ministerstvo vnitra zřizuje speciální útvar pro řešení odložených případů s působností na celém území Skotska. Jestli jejich úkoly převezme, přijdou o zaměstnání. Tento útvar bude řešit třiadvadesát případů sahajících až do čtyřicátých let dvacátého století, včetně všech z revíru Policie Lothian a Borders. A až se pustí do práce, nutně vystane otázka, zda je užitečné mít v Edinburghu další, menší tým. Peněz není nazbyt. Už teď se ozývají hlasy, že vytahovat na světlo staré nevyřešené případy znamená jen ubírat z peněz určených na aktuální (a naléhavější) pátrání v hlavním městě a okolí.

„Bylo by pěkné předložit nějaký výsledek,“ zopakoval Cowan. Vyskočil od stolu, dlouhými kroky ho obešel, sáhl po výstřižku z novin, strhl ho ze stěny a pro upoutání pozornosti s ním zamával. „Útvar pro řešení odložených případů v Anglii,“ odříkával monotónně. „Podezřelý byl obviněn z vraždy mladistvého spáchané před téměř padesáti lety.“ Nastavil jim papír před oči.

„DNA... analýza místa činu... svědkové, jimž svědomí nedalo spát. Víme, jak se to dělá, tak proč to *nedokážeme* taky?“

Zjevně čekal na odpověď; žádná nepřicházela. Ticho se prodlužovalo, dokud ho Robisonová neukončila.

„Někdy nemáme zdroje,“ namítla, „natož důkazy. Těžko dělat testy DNA, když se šaty obětí za ta léta ztratily.“

„Ale je spousta případů, kde je máme, ne?“

„Copak můžeme chtít, aby nám každý muž ve městě dal vzorek své DNA, abychom je mohli porovnat?“ dodal Bliss. „A co ti, co umřeli nebo se odstěhovali?“

„Petere, právě díky vašemu pozitivnímu přístupu k vám mám tak vřelý vztah.“ Cowan položil článek na stůl a založil si ruce. „Je to ve vašem vlastním zájmu,“ zdůraznil. „Ve vašem, ne mém – já si budu moct pískat.“ Pro efekt se odmlčel. „Kvůli vám by měl tenhle útvar dobře šlapat.“

V místnosti se opět rozhostilo ticho, které rušilo jenom Blissovo sípání a povzdech Robisonové. Cowan se významně díval na Rebase, ale ten zjevně neměl jinou starost, než aby kávu ve svém hrnku dopil do dna.

PO SMRTI JE I BERT JANSCH. V průběhu řady let Rebus v Edinburghu viděl několik jeho koncertů. Jansch, zdejší rodák, se však proslavil až v Londýně. Když se toho večera Rebus vrátil z práce, byl v bytě sám a přehrával si dvě alba folkrockové a folkjazzové skupiny Pentangle. Není žádný expert, ale dokáže rozeznat, co hraje Jansch a co ten druhý kytarista v kapele, John Renbourn. Pokud ví, Renbourn ještě žije – možná někde v Borders. Nebo že by si ho pletl s Robinem Williamsonem? Jednou vzal kolegyni Siobhan Clarkeovou na koncert Renbourn a Williamsona, dovezl ji až do klubu Biggar Folk Club a neřekl jí proč. Když se ti dva objevili na jevišti – vypadali, jako by se právě zvedli z křesel u plápolajícího ohně –, naklonil se k ní.

„Víte, jeden z nich hrál ve Woodstocku,“ zašeptal.

Ten lístek z koncertu v Biggar klubu pořád ještě má. Vstupenky si často nechává, ačkoli velmi dobře ví, že je to jen další věc, která se bude muset vyhodit, až on tu nebude. Vedle gramofonu leží trsátko z umělé hmoty. Má ho léta – koupil ho, když se jednou dlouho potuloval po obchodě s hudebními nástroji a hudebninami; mladíkovi u pokladny namluvil, že pro kytaru se možná vrátí. Prodavač podotkl, že trsátko vyrobil Skot Jim Dunlop, stejně jako pedály pro kytarové efekty. Za léta, která mezitím uběhla, Rebus celý nápis na trsátku setřel, ale na žádnou kytaru s ním nikdy nehrál.

„A pilotovat letadlo jsem se taky nenaučil,“ řekl nahlas.

Pozorně se zadíval na cigaretu ve své v ruce. Před pár měsíci ho na prohlídce lékař znovu důrazně varoval. I jeho zubař jako obvykle pátral po prvních příznacích zdravotních problémů. Zatím je ale všechno v pořádku.

„Každá šťastná série někdy skončí, Johne,“ domlouval mu. „Věřte mi.“

„Když je to tak jisté, vsadíte se se mnou?“ pokoušel ho tehdy Rebus.

Típl cigaretu v popelníku a počítal, kolik jich v krabičce zbývá. Osm, takže jich během dne vykouřil dvanáct. To přece není tak špatné... Byly doby, kdy otevíral jednu krabičku za druhou. A nepije tolik co dřív: večer pár piv a před spaním whisky – jednoho panáka, dva, někdy tři. Teď si otevřel pivo; dnes první. Ani Blissovi, ani Robisonové se nechtělo po práci jít do hospody – a Cowana zvat nehodlá. Cowan obvykle v kanceláři zůstává hodně dlouho. Jejich útvar sídlí v budově policejního ředitelství na Fettes

Avenue, což Cowanovi umožňuje čirou náhodou potkávat vyšší důstojníky, kteří by mu mohli být užiteční; dozajista si všimnou, jak nablýskané boty vždycky má a jak vzorově je zdravý.

„Tomu se říká stalking,“ řekl Cowanovi kdysi Rebus, když ho přistihl, jak se od srdce směje omšelému vtipu, který na chodbě vyprávěl jeden z asistentů policejních náčelníků. „A neušlo mi, že *jeho* neopravujete, když vám říká Dane...“

Ale svým způsobem bylo Rebusovi Cowana líto. Skoro jistě jsou tady méně schopní policisté, kteří udělali lepší kariéru. Cowan si to určitě uvědomuje; užírá se tak, že už je skoro dutý. A jejich tým tím trpí, což je škoda. Rebusovi se tahle práce zamlouvá hned z několika důvodů. Kdykoli rozvažuje mašličku na deskách některého z odložených případů, tetelí se v očekávání toho, co v nich najde. Někdy k němu patří hory krabic, z nichž každá ho dokáže přenést zpátky v čase. Zežloutlé noviny neobsahují jen články o příslušném zločinu, ale také všeobecné informace o událostech doma, ve světě i ve sportu, včetně reklam. Nechá Elaine Robisonovou hádat, kolik stál vůz nebo dům v roce 1974, a Peteru Blissovi, který má vynikající paměť na jména hráčů a trenérů, přečte tabulku ligové soutěže fotbalových mužstev. Ale pak k sobě Rebus přitáhne zločin sám, podrobnosti o něm, výslechy, důkazy a svědectví příbuzných: *někdo si myslí, že mu to projde... Ví, že mu to projde*. Doufá, že všichni ti vrazi stále chodí mezi námi a s každým přibývajícím rokem se cítí zase o něco hůř, kdykoli čtou o nových metodách objasňování trestné činnosti a o pokroku techniky. Když se jejich vnučata chtějí dívat na *Kriminálku Miami* nebo seriál *Mrtvé probouzeti*, možná musejí z pokoje odejít a sednout si do kuchyně. Třeba už nedokážou ani s klidem otevřít noviny, ani poslouchat zprávy v rozhlase nebo v televizi, protože se bojí, co uslyší: že jejich případ se znovu otevírá.

Rebus ten nápad předestřel Cowanovi: co takhle nechat ve sdělovacích prostředcích pravidelně zveřejňovat zprávy o zásadních průlomech v pátrání, ať už k nim dojde, nebo ne, jen aby pachatelům hráli na nervy.

„Třeba by z toho něco vzešlo.“

Cowana ten návrh nenadchl: nemají sdělovací prostředky i tak dost problémů s tím, že uveřejňují smyšlené příběhy?

„Oni by si nic nevymýšleli,“ naléhal Rebus, „to bychom dělali *my*.“ Ale Cowan jen dál vrtěl hlavou.

Deska dohrála, Rebus zvedl jehlu z vinylu. Není ještě ani devět, příliš brzo pomýšlet na to, jít spát. Už večerel; taky došel k názoru, že co dávají v televizi, nemusí vidět. Láhev piva dopil. Přešel k oknu a zadíval se na

činžovní dům naproti. Z prvního patra ho na oplátku upřeně pozorovaly dvě děti v pyžamu. Když jim zamával, rychle od okna utekly. Teď pobíhají kolem sebe uprostřed svého pokoje, poskakují a vůbec se jim nechce spát; jeho úplně vynechaly ze svého světa.

Ale věděl, co mu dávaly najevo – že tam venku je celý svět. A to může znamenat jen jednu věc.

„Do hospody,“ pronesl Rebus nahlas a sáhl po mobilu a klíčních. Když vypínal gramofon a reproduktor, zase si všiml trsátka a rozhodl se vzít ho s sebou.

Část první

*Muž zmizí pod schody hospody
s kusem zraněného nebe...*

Kapitola první

KDYŽ TELEFON ZAZVONIL, nikdo jiný v kanceláři nebyl. Cowan a Bliss odešli do kantýny, Robisonová k lékaři. Rebus sluchátko zvedl. Ozvala se recepce.

„Tady nějaká paní chce mluvit s inspektorem Magrathem.“

„Omyl, nikdo toho jména u nás není.“

„Ona tvrdí něco jiného.“

Rebus sledoval, jak Bliss právě vchází do místnosti: nealkoholický nápoj v jedné ruce, sendvič v druhé – a mezi zuby pevně svírá okraj sáčku s bramborovými lupínky. „Moment,“ pravil do mluvítka. Potom se Blisse zeptal: „Slyšel jste o nějakém inspektoru Magrathovi?“

Bliss položil sendvič na svůj stůl a sáček pustil ze zubů. „Ten to tady založil,“ odpověděl Rebusovi.

„Jak to myslíte?“

„Byl to první šéf Útvaru pro odložené případy – když se to vezme kolem a kolem, všichni tady jsme jeho děti.“

„Kdy to bylo?“

„Asi před patnácti lety.“

„Dole je někdo, kdo ho hledá.“

„Přeju mu v tom hodně štěstí.“ Bliss viděl, jak se Rebus zatvářil. „Mrtvý není, to zas ne. Před šesti lety šel do penze. Koupil si barák někde na severu, na pobřeží.“

„Detektiv inspektor Magrath tady už šest let nepracuje,“ vysvětlil Rebus do telefonu.

„Může s ní tedy promluvit někdo jiný?“ zněla další otázka.

„Máme tady teď dost práce – oč jde?“

„O pohřešovanou osobu.“

„To nám nepřísluší.“

„Ale ta paní s inspektorem Magrathem zřejmě mluvila. Dal jí tehdy svou navštívenku.“

„Jak se ta žena jmenuje?“ zeptal se Rebus.

„Nina Hazlittová.“

„Nina Hazlittová?“ zopakoval Rebus, aby Peter Bliss to jméno slyšel. Kolega chvíli přemýšlel, pak zavrtěl hlavou.

„Co si myslí, že pro ni můžeme udělat?“ zeptal se Rebus policisty v recepci.

„Nebylo by o hodně snazší, kdybyste se jí na to zeptal sám?“

Rebus o tom krátce uvažoval. Bliss seděl u svého stolu a rozbaloval sendvič s krevetou – ten si z kantýny nosí vždycky. Zanedlouho se objeví Cowan; od jeho prstů se zase bude šířit vůně bramborových lupínků se slaninovou příchutí. Udělat si výlet do přízemí možná není zase tak zavrženíhodný nápad.

„Za pět minut,“ řekl do sluchátka a hovor ukončil. Pak se zeptal Blisse, jestli se tady někdy zabývali pohřešovanými osobami.

„Nepřipadá vám, že toho máme na talíři i tak dost?“ Bliss dloubl špičkou boty do jedné z hromady zatuchlých krabic naskládaných vedle jeho stolu.

„Nepátral Magrath po pohřešovaných někdy dřív, než přišel sem?“

„Byl prostě na kriminálce, pokud si vzpomínám.“

„Znal jste ho?“

„I teď s ním někdy mluvím. Čas od času mi volá domů, aby se ujistil, že Útvar odložených případů stále existuje. Právě on mě sem přijal – byla to jedna z posledních věcí, které před odchodem do důchodu udělal. Po něm přišel Eddie Tranter a pak se dostal na řadu Cowan.“

„Nejsem tady na tapetě?“ pravil Cowan a překročil práh. Míchal si kapučíno bílou plastovou lžičkou. Rebus věděl, že ji bude olizovat, dokud z ní nezmyje poslední stopy pěny, až pak ji hodí do koše. Potom si bude v počítači číst e-maily a kávu pomalu usrkávat. Místnost zaplní výrazné vůně uzené slaniny a krevet v octě.

„Rauchpauza,“ ohlásil Rebus a nasoukal se do saka.

„Ať vám to netrvá kdovíjak dlouho,“ upozornil ho Cowan.

„Už teď vám chybím?“ zeptal se Rebus, poslal mu vzduchem polibek a zamířil ke dveřím.

Hlavní recepce nebyla velká, takže neměl problém návštěvnici identifikovat, zvláště když na jediné řadě židlí nikdo jiný neseděl. Žena hbitě vstala, sotva se Rebus přiblížil. Z klína jí při tom spadla na podlahu kabelka, takže se sehnula a šmátrala po rozsypaných věcech. Nějaké papíry, několik propisovaček, zapalovač, brýle proti slunci a mobil. Rebus usoudil, že se jí do toho nebude plést. Pak se narovnala, upravila si šaty a vlasy a uklidnila se.

„Jsem Nina Hazlittová,“ představila se a podala mu ruku.

„John Rebus,“ odpověděl. Stisk měla pevný a po zápěstí jí poskakovalo několik zlatých náramků. Světlé vlasy do zrzava si nechala ostříhat do

učesu, který Rebus odhadl na mikádo. Přes pětáctyřicet let, světle modré oči, vrásky od smíchu.

„Inspektor Magrath tedy odešel do důchodu?“ Když Rebus místo odpovědi přikývl, podala mu navštívenku. Za ta léta byla ušmudlaná, se zkroucenými okraji. „Zkusila jsem zatelefonovat...“

„Tahle čísla už dávno neplatí. Co vás sem přivádí, paní Hazlittová?“ Vrátil jí vizitku a ruce strčil do kapes.

„Mluvila jsem s inspektorem Magrathem v roce 2004. Věnoval mi spoustu času.“ Slova se jen hrnula. „Nakonec mi nedokázal pomoci, ale udělal, co bylo v jeho silách. Všichni se tak nechovali – a dnes to není jiné. Proto jsem si říkala, že bych zase mohla zajít za ním.“ Odmlčela se. „Opravdu je v důchodu?“

Rebus znovu přikývl. „Už šest let.“

„Šest let...“ Dívala se nepřítomným pohledem někam za něj, jako by si kladla otázku, kam se ten čas poděl.

„Prý jste přišla kvůli někomu pohřešovanému,“ napověděl jí.

Zamrkala a vrátila se do reality. „Kvůli své dceři Sally.“

„Kdy zmizela?“

„Na silvestra 1999,“ odříkala Hazlittová.

„A od té doby se neobjevila?“

Žena sklopila hlavu a zavrtěla jí.

„To je mi líto,“ řekl Rebus.

„Ale ještě jsem to nevzdala.“ Hazlittová se zhluboka nadechla a pohlédla mu do očí. „Nemůžu, dokud nebudu znát pravdu.“

„Chápu.“

Výraz jejích očí trochu ztratil na přisnlosti. „Kolikrát jsem už slyšela přesně totéž...“

„To vám věřím.“ Otočil hlavu k oknu. „Víte, právě jsem šel ven na cigarety – nedala byste si taky?“

„Jak víte, že kouřím?“

„Viděl jsem, co máte v kabelce, paní Hazlittová,“ vysvětlil a vedl ji ke dveřím.

Pomalou kráčeli po příjezdové cestě směrem k hlavní silnici. Cigarety Silk Cut odmítla, dává přednost mentolovým. Když jeho laciný zapalovač nechtěl fungovat, vylovila z kabelky svůj, značky Zippo.

„Ženy takový obvykle nemívají,“ podotkl.

„Patřil manželovi.“

„Patřil?“

„Zemřel jen rok poté, co Sally zmizela. Doktoři usoudili, že to byla embolie. Na úmrtní listy se diagnóza ‚zlomené srdce‘ nedává.“

„Sally je vaše jediné dítě?“

Hazlittová přikývla. „Tehdy jí právě bylo osmnáct. Ještě šest měsíců, a dodělala by školu. Pak na univerzitu: chtěla studovat angličtinu. Tom angličtinu učil...“

„Tom byl váš manžel?“

Přikývla. „V domě máme spoustu knih; není divu, že jim neodolala. Když byla malá, Tom jí před spaním čítával. Jednou večer jsem tam přišla. Čekala jsem něco s obrázkem, ale byl to Dickens. *Nadějné vyhlídky*.“ Nad tou vzpomínkou se usmála, až se jí zvýraznily vrásky v obličeji. Ačkoli z cigarety zbývala víc než polovina, odhodila ji na vozovku. „Sally si s několika kamarády pronajali horskou chatu nedaleko Aviemore. Její podíl na výletu jsme jí dali jako dárek k Vánocům.“

„Přelom tisíciletí,“ poznamenal Rebus. „Ubytování určitě nebylo laciné.“

„Ne. Ale chata je pro čtyři – a jich se tam namačkalo šest. To trochu pomohlo.“

„Sally jezdila na lyže?“

Hazlittová zavrtěla hlavou. „Vím, že právě tím je město Aviemore proslulé, a aspoň dvě z těch holek umějí lyžovat, ale Sally jenom chtěla vidět, jak to tam vypadá. Vyrazili si do centra a dostali pozvání na dva večírky. Všichni automaticky předpokládali, že ona je na tom druhém. Nepohádali se, nic takového.“

„Pila?“

„Nejspíš.“ Hazlittová si zapnula tenkou bundu, aby ji chránila před chladem. „O půlnoci jsem čekala, že mi zavolá, i když jsem věděla, že signál na jejím mobilu nebývá nejlepší. Druhý den si její kamarádi mysleli, že se s někým dala dohromady a někde vyspává.“ Náhle se zastavila a podívala se mu do očí. „Ne že by byla taková.“

„Chodila s někým?“

„Na podzim se rozešli. Jeho taky vyslechli.“

Rebus se na ten případ nepamatoval, ale Aviemore je od Edinburghu hodně daleko, směrem na sever.

„Tom a já jsme museli do Skotska –“

„Odkud?“ přerušil ji Rebus. Automaticky předpokládal, že i když mluví s anglickým přízvukem, žije v Edinburghu.

„Z Londýna,“ informovala ho. „Crouch End – znáte to tam?“ Rebus zavrtěl hlavou. „Měli jsme štěstí – Tomovi rodiče nám pomohli ten dům kou-

pit, když jsme se vzali. Přišli k nějakým penězům.“ Odmlčela se. „Omlouvám se, je mi jasné, že nic z toho není důležité.“

„Někdo vám to řekl?“ uhlídl.

„Velmi mnoho policistů,“ přiznala a opět se posmutněle usmála.

„A jak jste se dostala k inspektoru Magrathovi?“ zeptal se Rebus, který byl na to doopravdy zvědavý.

„Mluvila jsem s každým – s každým, kdo si pro mě udělal čas. O inspektoru Magrathovi jsem viděla zmínku v novinách. Specializoval se na nevyřešené případy. A po tom druhém zmizení...“ Viděla, že její slova pozorně sleduje, a zhluboka se nadechla, jako by se chystala k dlouhému výčtu. „V květnu 2002, na silnici A834 u lázní Strathpeffer. Jmenovala se Brigid Youngová. Bylo jí čtyřiatřicet a pracovala jako diplomovaná účetní. Její auto stálo na kraji silnice. S propíchnutou pneumatikou. Youngovou od té doby nikdo neviděl. Každý rok se ztratí tolik lidí...“

„Ale její případ se od ostatních něčím lišil?“

„Přece k němu došlo na stejné silnici...“

„Opravdu?“

„Vesnice Strathpeffer leží od A9 jen kousíček – podívejte se na mapu, jestli mi nevěříte.“

„Dobrá,“ řekl Rebus.

Přísně si ho změřila pohledem. „Ten tón poznávám. Znamená, že o mně začínáte pochybovat.“

„Opravdu?“

Otázku nebrala na vědomí a pokračovala. „Tu třetí pohřešují od roku 2008. Ztratila se přímo na A9 – u zahradního centra mezi Stirlingem a Auch...“ Zamračila se. „Tam, kde je hotel Gleneagles.“

„Myslíte Auchterarder?“

Přikývla. „Dvaadvacetiletá Zoe Beddowsová. Auto stálo na parkovišti celý příští den a ještě ten další. Právě to vzbudilo podezření.“

Rebus dokouřil cigaretu až k filtru. „Paní Hazlittová...“ začal. Zvedla ruku, aby ho zadržela.

„Slyšela jsem to tolikrát, že vím, co chcete říct. Není jediný důkaz, nikdy se neobjevila žádná těla, takže zatím, pokud jde o vás, k žádnému zločinu nedošlo. Jsem jen matka, která spolu s jediným dítětem přišla i o rozum. Je to zhruba to, co jste měl na mysli, inspektore?“

„Nejsem inspektor,“ odpověděl klidně. „Byl jsem, než jsem odešel do důchodu. Pracuji pro policii jako civilní zaměstnanec. Kromě odložených případů nemám pravomoc nic vyšetřovat, takže vám asi nemůžu nijak zvlášť prospět.“

„Ale tohle přece *jsou* odložené případy!“ Zvedla hlas; nepatrně se jí zachvěl.

„Třeba vymyslím, na koho jiného byste se měla obrátit.“

„Myslíte na kriminálku?“ Počkala, až přikývne. Přitiskla si zkřížené paže k tělu a odvrátila se od něj. „Právě jdu odtamtud. Stěží mi odpověděli na pozdrav.“

„Snad kdybych s inspektorem promluvil nejdřív já...“ Rebus sáhl do kapsy pro mobil.

„Ne s ním, s ní. Clarkeová, tak říkála, že se jmenuje.“ Znovu se na něj podívala. „Víte, stalo se to zas. A hned tak to nepřestane.“ Odmlčela se, oči měla pevně zavřené. Po levé tváři jí stékala osamělá slza. „Sally z nich byla jenom první...“

Kapitola druhá

„POČKAT, POČKAT!“ volal Rebus, zatímco vystupoval z auta.

„Co je?“ Detektiv inspektor Siobhan Clarkeová pootočila hlavu a přeletěla pohledem dům, odkud právě vyšla. „Že by vám zlé vzpomínky bránily překročit práh?“

Rebus přešel zkoumavým pohledem ponurou fasádu dvoupodlažní budovy policejní stanice Gayfield Square. „Teď jsem přijel,“ prohlásil, přestože ve skutečnosti v saabu seděl bezmála pět minut a právě tak dlouho prsty tūkal na volant. „Vypadá to, že někam míříte...“

„Správný závěr.“ Usmála se, popošla pár kroků k němu a letmo ho políbila na tvář. „Jak se v poslední době máte?“

„Moje obvyklá touha po životě mě zjevně ještě neopustila.“

„To má být narážka na chlast a nikotin?“

Rebus pokrčil rameny, úsměv jí oplatil, avšak zůstal zticha.

„Abych vám odpověděla,“ řekla. „Je sice dost pozdě, ale teprve jdu na oběd. Do jedné levné restaurace na Leith Walk, jako obvykle.“

„Jestli chcete, abych se k vám přidal, mám jisté podmínky.“

„Jaképak?“

„Nedáte si ani smažené brambůrky se slaninou, ani krevety.“

Zdalo se, že o tom chvíli uvažuje. „Na to se dá přistoupit.“ Mávla rukou směrem k saabu. „Jestli ho tam necháte, říkáte si o pokutu. Na protější straně ulice je placené parkoviště.“

„Za libru osmdesát na hodinu? Nezapomínejte, že jsem v penzi.“

„Nechcete se podívat, jestli je místo na služebním parkovišti?“

„Dám přednost špetce nebezpečí.“

„Tady je stání pro hlídkové vozy a už jsem viděla, jak odsud civilistům auta odtahovali.“ Obrátila se a stoupala zpátky po schodech s tím, ať minutku počká. Uvědomil si, že se mu neobvykle rozbušilo srdce, a položil na ně ruku. Měla pravdu, doopravdy se mu do staré stanice nechce – právě tam s touto kolegyní pracoval až do posledního dne, než šel do důchodu. Půl života byl policajt, a najednou ho evidentně nechtějí. Zase mu zalétly myšlenky na hřbitov a hrob Jimmyho Wallace – a mimovolně mu přeběhl mráz po zádech. Dveře před ním se prudce otevřely a Clarkeová směrem

k němu něčím zamávala. Obdélníkovou cedulí s vytištěným nápisem POLICIE ÚŘEDNÍ JEDNÁNÍ.

„Pro případ nouze: vystavte ji za předním sklem,“ řekla mu. Odemkl saab a ceduli umístil za sklo. „A teď,“ dodala, „mě za odměnu pozvete na pečený brambor...“

Nebyl jen tak nějaký: plněný přírodním tvarohovým sýrem s ananasem. Stoly s umakartovou deskou tam měli lepkavé, přístroje byly z umělé hmoty a čaj podávali v papírových kelímcích, jimž po straně visely šňůrky od sáčků.

„Nóbl podnik,“ poznamenal Rebus, sáček s čajem vytáhl z kelímku a odložil na nejmenší a nejtenčí papírový ubrousek, jaký kdy viděl.

„Vy si nic k jídlu nedáte?“ zeptala se Clarkeová a odborně provedeným řezem se dostala bramboru pod slupku.

„Na to mám moc práce, Siobhan.“

„Archeologie vás pořád ještě baví?“

„Jsou podstatně horší zaměstnání, třeba na moři.“

„O tom nepochybuji.“

„A co vy? Povýšení vám jde k duhu?“

„Pracovní vytížení se nezmenšilo ani za mák.“

„Vyšší šarži jste si ale zasloužila.“

Nehodlala to popírat. Raději se napila čaje a nabrala na vidličku sýr. Rebus se pokusil vybavit si, kolik let spolu pracovali – když se to vezme kolem a kolem, vlastně jich tolik zase nebylo. A poslední dobou se moc často nevidají. Siobhan má „přítele“, který žije v Newcastlu. Víkendy často tráví tam. Taky se stává, že bývalému kolegovi zavolá nebo mu pošle esemesku, ale on si vymyslí nějakou výmluvu, proč se nemůžou sejít; proč, sám neví.

„Je vám jasné, že to nemůžete odkládat donekonečna,“ řekla teď a zašermovala vidličkou směrem k němu.

„Co?“

„Tu laskavost, o kterou mě chcete požádat.“

„Jakou laskavost? Nemůže se jen starý kámoš někdy zastavit, aby se zeptal, jak se vám vede?“

Upřeně se na něj dívala a pomalu žvýkala.

„No dobře,“ přiznal. „Jde o někoho, kdo za vámi přišel dneska hned po ránu.“

„Sally Hazlittová?“

„Sally je dcera,“ opravil ji. „Vy jste mluvila s Ninou.“

„A ta potom běžela rovnou za vámi? Jak to věděla?“

„Co?“

„Že jsme byli kolegové.“

Vteřinu si myslel, že řekne „přátelé“, ale neudělala to. Dala přednost výrazu „kolegové“ – stejně jako před chvílí použila slovo „civilisté“.

„Nevěděla. Přišla za Magrathem, který Útvar pro vyšetřování odložených případů před lety vedl.“

„Aby se mu vyplakala na rameni?“ odhadovala Clarkeová.

„Její dceru nikdo neviděl už dvanáct let.“

Clarkeová se rozhlédla po plném lokále, jestli je někdo neposlouchá, ale pak stejně ztišila hlas. „Oba víme, že se přes to měla dávno přenést. Ale možná to nikdy nedokáže. A spíš než nás potřebuje doktora.“

Chvíli oba mlčeli. Clarkeová o poslední sousta na talíři zjevně ztratila zájem. Rebus na brambor ukázal.

„Přišel mě na tři libry, tedy bez pěti pencí,“ postěžoval si. A potom dodal: „Měla pocit, že jste to s ní vyřídila moc rychle.“

„Promiňte, ale v půl deváté ráno nejsem vždycky jako mílius.“

„Poslechla jste si, co měla na srdci?“

„Samozřejmě.“

„A?“

„A co?“

Rebus nechal ticho chvíli působit. Chodci před restaurací někam pospíchali. Určitě by každý z nich mohl vyprávět o ledasjakých problémech, ale najít někoho, kdo vás ochotně vyslechne, není vždycky snadné.

„Jak jste s tím případem daleko?“ zeptal se po nějakém čase.

„S jakým?“

„Přece hledáte tu pohřešovanou. Předpokládám, že o tom s vámi Hazlittová nakonec mluvila...“

„V recepci tvrdila, že má nové informace.“ Clarkeová sáhla do kapsy pro zápisník a otevřela ho na příslušné straně. „Sally Hazlittová,“ odříkávala monotónně, „Brigid Youngová, Zoe Beddowsová. Aviemore, Strathpeffer, Auchterarder. 1999, 2002, 2008.“ Zápisník zase zavřela. „Víte stejně dobře jako já, že to všechno stěží drží pohromadě.“

„Na rozdíl od toho pečeného bramboru,“ prohodil Rebus. „Ano, souhlasím, zatím je to tak trochu na vodě. Takže mi vyličte, co se přihodilo v zatím posledním díle toho seriálu.“

Clarkeová zavrtěla hlavou. „Ne, pokud se na to budete dívat takhle.“

„Dobře, není to žádný seriál. Jde o pohřešovanou osobu.“

„Pohřešovaná je zatím jenom tři dny, proto je stále dost slušná šance, že

se příhrne domů a bude se divit, proč ten povyk.“ Clarkeová vstala, šla k pultu a za chvíli se vrátila s čerstvým vydáním večerníku *Evening News*. Fotografie na páté straně ukazovala zamračenou patnáctiletou dívku s dlouhými černými vlasy a ofinou, která jí téměř zakrývala oči.

„Annette McKieová,“ pokračovala Clarkeová, „mezi kamarády známá jako ‚Zelda‘ – ta z té počítačové hry.“ Viděla, jak se Rebus zatvářil. „V dnešní době lidé hrají na počítači; nemusejí chodit do hospody a házet peníze do automatu.“

„Vždycky jste dovedla být zlá,“ zamumlal a četl dál.

„Jela autobusem do Invernessu na večírek,“ pokračovala Clarkeová. „Pozval ji někdo, s kým se seznámila na internetu. Ověřili jsme to a fakta sedí. Když řidiči sdělila, že se jí udělalo špatně, v Pitlochry zastavil u čerpací stanice a nechal ji vystoupit. Za dvě hodiny měl jet další autobus, ale řekla mu, že asi pojede stopem.“

„Ovšem do Invernessu nikdy nedorazila,“ konstatoval Rebus, který se znovu díval na její snímek. Trucovitá: tak by se ten výraz snad dal popsat? Ale připadalo mu, že to jenom předstírá. Ta holka něčí vzhled a styl převzala, z duše jí to nejde. „Co doma?“ zeptal se.

„Není to nejlepší. Chodila za školu, brala drogy. Rodiče se rozešli. Táta v Austrálii, máma žije v Lochendu se třemi Annettinými bratry.“

Rebus Lochend zná: není to nejlepší čtvrt Edinburghu, ovšem edinburská adresa vysvětluje, jak se ten případ dostal ke Clarkeové. Rebus článek dočetl, ale noviny nechal na stole otevřené. „Z jejího mobilu jste nezjistili nic?“

„Jenom to, že někomu ze známých poslala fotografii.“

„Jakou?“

„Kopce... pole. Asi okolí Pitlochry.“ Clarkeová na něj upřela pohled. „Johne, s tím sotva co naděláte,“ řekla, ne bez soucitu.

„Kdo tvrdí, že s tím chce něco udělat?“

„Na jedno zapomínáte: že vás znám.“

„Co když jsem se změnil?“

„Možná. Ale v tom případě jsou zřejmě vedle jak ta jedle ty zvěsti, co poslední dobou slyším.“

„Jaké zvěsti?“

„Že jste si podal žádost, aby vás k policii zase přijali.“

Zíral na ni. „Kdo by stál o vetchou trosku, jako jsem já?“

„Velmi dobrá otázka.“ Talíř odstrčila od sebe. „Musím zpátky do práce.“

„Neudělalo to na vás dojem?“

„Co?“

„Že jsem vás nezatáhl do první hospody, kolem které jsme šli.“

„Když my jsme kolem žádné nešli.“

„Tím to bude,“ řekl Rebus a pokýval hlavou.

Na Gayfield Square otevřel dveře saabu a chtěl jí vrátit ceduli.

„Nechte si ji,“ řekla mu. „Může se vám hodit.“ Potom ho překvapila: než zmizela v budově stanice, na rozloučenou ho objala a dala mu pusku na tvář.

Rebus nastoupil, ceduli položil na sedadlo spolujezdce a zahleděl se na ni.

POLICIE ÚŘEDNÍ JEDNÁNÍ

Je to gramaticky správně? Co třeba jenom ÚŘEDNÍ JEDNÁNÍ? Nebo POLICIE? Díval se na to slovo. Tak velkou část svého života jí věnoval, a každý rok si klade otázku, k čemu to bylo a jak se do řad policistů hodil on sám. *S tím sotva co naděláte...* Vtom ho mobil informoval, že mu přišla zpráva.

Děláte to jen kvůli mně, anebo se snažíte překonat světový rekord v disciplíně co nejpomaleji vykouřená cigareta?

Zase Cowan. Rebus se rozhodl neodpovědět. Místo toho z kapsy vytáhl vizitku. S Ninou Hazlittovou si ji vyměnili. Na jedné straně byl kontakt na detektiva inspektora Gregora Magratha; na druhé naškrábané telefonní číslo a pod ním jméno Hazlittové. Navštívenku v obalu z umělé hmoty položil na sedadlo vedle sebe a nastartoval.

Kapitola třetí

TRVALO BEZMÁLA TÝDEN, než první várka spisů dorazila. Rebus nejdřív strávil celý den tím, že se snažil najít ty pravé osoby, s nimiž je třeba mluvit na příslušných odděleních policejních sborů ve středním Skotsku a na severu země. Do revíru Policejního sboru Středního Skotska spadá zahradní centrum poblíž Auchterarderu, i když Rebusovi zprvu doporučili obrátit se na Policii Tayside. Severní Skotsko má v působnosti jak Aviemore, tak Strathpeffer, ale protože tato městečka spadají každé jinam, musel volat do Invernessu i do Dingwallu.

Ovšem údajně se všechno má už brzy zjednodušit. Existuje záměr těchto osm obvodů sloučit, ale to vědomí Rebusovi nijak nepomáhalo, když cítil, jak se telefonní sluchátko v jeho ruce rozehrívá.

Bliss a Robisonová se ho vyptávali, co má za lubem, proto je pozval do kavárny a u kávy jim všechno vysvětlil.

„Ale před šéfem ani slovo?“ zeptala se Robisonová.

„Ani muk, dokud nebudeme muset,“ odpověděl Rebus.

Všechny spisy koneckonců vypadají stejně, ne? Ten první přišel z Invernessu. Trochu z něj byla cítit vlhkost, o níž svědčily i vybledlé skvrny a mapy na deskách. Šlo o spis Brigid Youngové. Rebus jím listoval půl hodiny a rychle došel k závěru, že je v něm spousta vaty. Policisté z tamní stanice neměli čeho se chytit, proto vyslychali každého, kdo byl v dosahu, což nepřineslo nic víc než stránky, na nichž se skákalo od tématu k tématu. Žádné další světlo prakticky nevnesly do věci ani fotografie z místa činu. Youngová řídila bílé porsche se světle žlutými potahy. Její tašku přes rameno se najít nepodařilo, ani klíče od vozu. Aktovka zůstala ležet na sedadle spolujezdce. Žádný diář, ale na pracovišti v Invernessu jeden měla. Absolvovala nějaké jednání ve vesnici Culbokie a byla na cestě na další, v hotelu na břehu jezera Loch Garve. Nepoužila telefon, ani aby jí někdo pomohl pneumatiku vyměnit, ani aby klient v hotelu věděl, že se zdrží, a to z prostého důvodu: mobil zapomněla na předchozí schůzce. Složka dále obsahovala několik rodinných fotografií a novinových výstřižků. Rebus by o Youngové řekl, že byla spíš hezká než krásná: výrazná hranatá čelist a pohled do fotoaparátu prozrazovaly, že neztrácí čas zbytečnostmi; jako by ten portrét poklá-